







Ўзимдаги барча яхши фазилатлар учун китобдан бир умр миннатдорман, деган эди донишмандардан бири. Дарҳақиқат, китоб нафқат билим, балки у инсон маънавиятини юксалтиши, дунёкашини бойитши, шунинде, гўзал ахлоқ соҳиби бўлишига ҳам ёрдам берадиган бебаҳо хазинадир. У барча замонларде инсона энг самимий, содик дўст, яхши маслаҳатгўй булиб келган.

Хозирги пайтда китобхонлик дол зарб муммажа айланган. Бу мавзуяга оид баҳс-муносабаларда асосан ёшларнинг китоб ўқишига бўлган мусносабати жиддий таҳқид килинмоқда. Аниқроқ, айтгана, улар китоб ўқимаслиқда айланади.

Хар бир ҳолатга бахо беришдан один унинг сабабини билиш муҳим аҳамиятга эга. Шундай экан, китоб ўқиматдан ёшларни айланади олдин узимизига савол бераби қўрайлилар: катталарнинг ўзи ўқимидими? Улар бу борада ёшларга ўрнек бўлашадими?

Очигини айтганда, катталар ҳам хозирда китоб ўқимайт кўйишган. Агар сабабини сўрасангиз, турмуш ташвишлари ю арзимас икір-чичирларни баҳона килишади. Тарбиянинг

тамал тоши кўйиладиган балзи оиласарда ҳам хозир китобхонлик йўқ.

да. Биз учун китоб гўёки барча сиру

фаолият кўрсатмоқда.

Унинг хаётда ўз ўрнини топлицада китобнинг аҳамияти бекітсабуланини таъкидлашга хожат ийк.

Файлусуфлардан бирни "кимки ўқишига тұхташа билан фикрлашадан ҳам тұтқайды" деган экан. Бу доно накт ёшларга ҳам, катталарга ҳам бирдек таалуклидир. Зеро, фикрлар, гоялар туғилмаса, янгиланыш, тараққиёт, ривоҷларни ҳам бўлмайди. Юксалиши чўқилиларина эса фикр ўқиш билан забт этиш мумкин.

Модомики, китобнинг аҳамиятини сифатлардан ўтирган чөмимизда кўрсатувларда бирор китоб, тарихида ёки таникли шахслар хусусида сўз кетса, отам улар ҳакида нима биласизлар, деб сўраб колади. Жавоб беролмай колишидан узилиб ҳам кўпроқ китоб ўқирдик ўша пайтлар-

синоатлар хазинаси эди. Синфдошларимиз орасида китоб ҳакида бахо кетганди. Махлие учун синфа ўқийдиган синглисингин тумандаги бошлигини синфлар ўтасида ўтказилган "Энг фаол китобнинг" танловида голиб бўлганини гурӯр билан гапиради. Хозирда ўша кизалоз озроқ гапириб берини сўрашади. Бу синовдан ўтганларигина ишга қабул килинади", дегандага ўша корхонанинг раҳбари маънавияти, маърифатли инсон экан, деб ҳавас

Сиз бу фикрларга нима дейисиз, азиз газетхон?!

**Хидоят ЖУРАЕВА**

## КИТОБХОНЛИК САОДАТИ

Ҳаётда ҳеч бир кўнгилхорлар, жиноят ўз-ўзидан содир бўлмайди. Багзан биз ўзимиз гоҳида билоб-бўлмай айрим жиноятлар учун ўйл очиб бералим. Яқинда Қарақалпоғистон Республикасининг Беруний туманида ана шундай воқеалардан бири рўй берди.

## ҒИЖДУВОН БОЗОРИ ҚАЙДАДИР?

Суннатилло Ражабов 1972 йилда Бухоро вилоятининг Ғиждувон туманида туғилган. Мавзумоти урта, бирон тайинли жойда ишламиади.

Бекорчилди худо безор, деган гап бор. Бекорчилдида ўтэйтган кунларининг бирда Суннатиллонинг хайдига гаройиб бир ўй келди. "Қарақалпок" деган юртнинг одамлари ачна сода дейдайди. Ўша томонларга бир "ов"га чиқиб келсан-чи? Зора, бирор нарсалик бўйсан... деб хайдайди.

У ана шундай ўй таъсирида автобус бекати томон ўйл олди. Автоуловининг юшмок ўринидигида орадан етти соатлар утиб, Берунийга етиб келди. Йўл бўйдига ошонадан нари-бери тамадди килган бўлди-да, деб мол бозори томонга ўтди. Бозор одамлар билан гавжум. Мол савдо кизилганда кизиати. Наслодор говумши Суннатиллонинг дикитини торди. Зўнчирик экан. Суннатилло синчковлик билан мол эгасига разм солди: чапани йигитга ўшамайдай. Бўй-бәвгиналиги шундокини билиниг турбиди.

— Канчага берасиз? — деб мол эгасининг пинжига тикилганча сўради Суннатилло.

— Тўрт юз минг сўм...

Буни эшишиб Суннатиллонинг бирдан гандонлиги тутиб кетди. Мол эгасиниг ўх ён, гоз бу єнига ўтиб, савдо ободи пиштиди.

— Биласизли, бирорад, — деб ниҳоят асл маслада ўтиди у. — Бухоронинг Ғиждувонинан. Ўнта-юн бешик мол олишим керак. Уч-турт кун ичда молингизни пуллаш, хакни опкеб бераман. Савонгиз бир келди, оғанини хўп...

Суннатилло мол эгасининг хиёл илхайланни кўриб, тилбламаликни давом етказди:

"Иккى юз минг-чўз минг сўм одамнинг хўними! Пулингизни тезда етказаман. Ишонаверинг... Бир сиз эмас, хамма билан шунга келишягман.

Кани, ишни бўйсан... деб...

Суннатилло мол эгасининг хиёл илхайланни кўриб, тилбламаликни давом етказди:

"Иккى юз минг-чўз минг сўм одамнинг хўними! Пулингизни тезда етказаман. Ишонаверинг... Бир сиз эмас, хамма билан шунга келишягман.

Хуллас, савдо битди. Шу куни Суннатилло Ражабов Беруний мол бозорида Бахтийи Преновининг бир бош уяшар сигирини 117 минг сўмга, Куролбек Кутлимуродовнинг иккиси бош сигирини 450 минг сўмга, Тўхтабой Раметовнинг бир бош сигирини 330 минг сўмга, Рузимбоя Йанибовнинг бир бош сигирини 220 минг сўмга, Шуморовнинг бир бош сигирини 220 минг сўмга, Шуморовнинг бир бош гунахинини 115 минг сўмга савдолашиб, хамми киймати 1.232.000

сўмлик корамолларни машинага юклаганча кайдасан, Ғиждувон деганча йўлга тушди. Ағуски, ўзгалар ишончини сунисъемол килган фирғибагар сарни учтуб кунда ҳам, бир хафта, бир ойда ҳам Берунийда корасини кўрсатмади. Мол эгалини ўзларинингчув тушганини сезишб, ични ишларни бўлимига хабар килишиди.

Нафсига эрк бераб, вижданини, инсоф-дйнатни унтуган, тубанлик боткоғига ботган ҳар қандай шахс фирғибагарлик сарни йўл тутиши мумкин. Аммо унинг қарисидаги одамлар-чи? Уларга нима бўлган? Бир вактнинг ўзида бирданга беш нафар фуқаронинг шахси номаълум фирғибагарга лаҳза тушиб ўтиришини қандай изоҳлаш мумкин?

Майли, фирғибагар-ку, суд томонидан ўз кимлишига яратса жазоланди, тегишича мол эгаларига кайтарилди ҳам, дейлил. Лекин жабрланувчилик, чеккан оворагарчилар, руҳий азоблар учун ким жавоб беради? Саволга жавоб асносида яна огохликка давлат хиссеси ётганинг сезиш кийин.

Хуллас, фирғибагар-ку, суд томонидан ўз кимлишига яратса жазоланди, тегишича мол эгаларига кайтарилди ҳам, дейлил. Лекин жабрланувчилик, чеккан оворагарчилар, руҳий азоблар учун ким жавоб беради? Саволга жавоб асносида яна огохликка давлат хиссеси ётганинг сезиш кийин.

Майли, фирғибагар-ку, суд томонидан ўз кимлишига яратса жазоланди, тегишича мол эгаларига кайтарилди ҳам, дейлил. Лекин жабрланувчилик, чеккан оворагарчилар, руҳий азоблар учун ким жавоб беради? Саволга жавоб асносида яна огохликка давлат хиссеси ётганинг сезиш кийин.

Майли, фирғибагар-ку, суд томонидан ўз кимлишига яратса жазоланди, тегишича мол эгаларига кайтарилди ҳам, дейлил. Лекин жабрланувчилик, чеккан оворагарчилар, руҳий азоблар учун ким жавоб беради? Саволга жавоб асносида яна огохликка давлат хиссеси ётганинг сезиш кийин.

Хуллас, савдо битди. Шу куни Суннатилло Ражабов Беруний мол бозорида Бахтийи Преновининг бир бош уяшар сигирини 117 минг сўмга, Куролбек Кутлимуродовнинг иккиси бош сигирини 450 минг сўмга, Тўхтабой Раметовнинг бир бош сигирини 330 минг сўмга, Рузимбоя Йанибовнинг бир бош сигирини 220 минг сўмга, Шуморовнинг бир бош сигирини 220 минг сўмга, Шуморовнинг бир бош гунахинини 115 минг сўмга савдолашиб, хамми киймати 1.232.000

сўмлик корамолларни машинага юклаганча кайдасан, Ғиждувон деганча йўлга тушди. Ағуски, ўзгалар ишончини сунисъемол килган фирғибагар сарни учтуб кунда ҳам, бир хафта, бир ойда ҳам Берунийда корасини кўрсатмади. Мол эгалини ўзларинингчув тушганини сезишб, ични ишларни бўлимига хабар килишиди.

Она барни юнади. Ўзининг ҳайдига кайдасан, Ғиждувон деганча йўлга тушди. Ағуски, ўзгалар ишончини сунисъемол килган фирғибагар сарни учтуб кунда ҳам, бир хафта, бир ойда ҳам Берунийда корасини кўрсатмади. Мол эгалини ўзларинингчув тушганини сезишб, ични ишларни бўлимига хабар килишиди.

Она барни юнади. Ўзининг ҳайдига кайдасан, Ғиждувон деганча йўлга тушди. Ағуски, ўзгалар ишончини сунисъемол килган фирғибагар сарни учтуб кунда ҳам, бир хафта, бир ойда ҳам Берунийда корасини кўрсатмади. Мол эгалини ўзларинингчув тушганини сезишб, ични ишларни бўлимига хабар килишиди.

Она барни юнади. Ўзининг ҳайдига кайдасан, Ғиждувон деганча йўлга тушди. Ағуски, ўзгалар ишончини сунисъемол килган фирғибагар сарни учтуб кунда ҳам, бир хафта, бир ойда ҳам Берунийда корасини кўрсатмади. Мол эгалини ўзларинингчув тушганини сезишб, ични ишларни бўлимига хабар килишиди.

Она барни юнади. Ўзининг ҳайдига кайдасан, Ғиждувон деганча йўлга тушди. Ағуски, ўзгалар ишончини сунисъемол килган фирғибагар сарни учтуб кунда ҳам, бир хафта, бир ойда ҳам Берунийда корасини кўрсатмади. Мол эгалини ўзларинингчув тушганини сезишб, ични ишларни бўлимига хабар килишиди.

Она барни юнади. Ўзининг ҳайдига кайдасан, Ғиждувон деганча йўлга тушди. Ағуски, ўзгалар ишончини сунисъемол килган фирғибагар сарни учтуб кунда ҳам, бир хафта, бир ойда ҳам Берунийда корасини кўрсатмади. Мол эгалини ўзларинингчув тушганини сезишб, ични ишларни бўлимига хабар килишиди.

Она барни юнади. Ўзининг ҳайдига кайдасан, Ғиждувон деганча йўлга тушди. Ағуски, ўзгалар ишончини сунисъемол килган фирғибагар сарни учтуб кунда ҳам, бир хафта, бир ойда ҳам Берунийда корасини кўрсатмади. Мол эгалини ўзларинингчув тушганини сезишб, ични ишларни бўлимига хабар килишиди.

Она барни юнади. Ўзининг ҳайдига кайдасан, Ғиждувон деганча йўлга тушди. Ағуски, ўзгалар ишончини сунисъемол килган фирғибагар сарни учтуб кунда ҳам, бир хафта, бир ойда ҳам Берунийда корасини кўрсатмади. Мол эгалини ўзларинингчув тушганини сезишб, ични ишларни бўлимига хабар килишиди.

Она барни юнади. Ўзининг ҳайдига кайдасан, Ғиждувон деганча йўлга тушди. Ағуски, ўзгалар ишончини сунисъемол килган фирғибагар сарни учтуб кунда ҳам, бир хафта, бир ойда ҳам Берунийда корасини кўрсатмади. Мол эгалини ўзларинингчув тушганини сезишб, ични ишларни бўлимига хабар килишиди.

Она барни юнади. Ўзининг ҳайдига кайдасан, Ғиждувон деганча йўлга тушди. Ағуски, ўзгалар ишончини сунисъемол килган фирғибагар сарни учтуб кунда ҳам, бир хафта, бир ойда ҳам Берунийда корасини кўрсатмади. Мол эгалини ўзларинингчув тушганини сезишб, ични ишларни бўлимига хабар килишиди.

Она барни юнади. Ўзининг ҳайдига кайдасан, Ғиждувон деганча йўлга тушди. Ағуски, ўзгалар ишончини сунисъемол килган фирғибагар сарни учтуб кунда ҳам, бир хафта, бир ойда ҳам Берунийда корасини кўрсатмади. Мол эгалини ўзларинингчув тушганини сезишб, ични ишларни бўлимига хабар килишиди.

Она барни юнади. Ўзининг ҳайдига кайдасан, Ғиждувон деганча йўлга тушди. Ағуски, ўзгалар ишончини сунисъемол килган фирғибагар сарни учтуб кунда ҳам, бир хафта, бир ойда ҳам Берунийда корасини кўрсатмади. Мол эгалини ўзларинингчув тушганини сезишб, ични ишларни бўлимига хабар килишиди.

Она барни юнади. Ўзининг ҳайдига кайдасан, Ғиждувон деганча йўлга тушди. Ағуски, ўзгалар ишончини сунисъемол килган фирғибагар сарни учтуб кунда ҳам, бир хафта, бир ойда ҳам Берунийда корасини кўрсатмади. Мол эгалини ўзларинингчув тушганини сезишб, ични ишларни бўлимига хабар килишиди.

Она барни юнади. Ўзининг ҳайдига кайдасан, Ғиждувон деганча йўлга тушди. Ағуски, ўзгалар ишончини сунисъемол килган фирғибагар сарни учтуб кунда ҳам, бир хафта, бир ойда ҳам Берунийда корасини кўрсатмади. Мол эгалини ўзл